

Tretí Svetový deň trombózy na Slovensku

MUDr. Lucia Stančiaková, MUDr. Juraj Sokol, PhD., prof. MUDr. Peter Kubisz, DrSc., prof. MUDr. Ján Staško, PhD.
Národné centrum hemostázy a trombózy, Klinika hematológie a transfúziológie, Jesseniova lekárska fakulta
Univerzity Komenského a Univerzitná nemocnica Martin, Martin

Vask. med., 2016, 8(3): 150–151

V dňoch 12. – 13. októbra 2016 sa v Martine znova uskutočnili aktivity v rámci globálnej iniciatívy tretieho Svetového dňa trombózy (SDT). Akcia bola organizovaná Medzinárodnou spoločnosťou pre trombózu a hemostázu (International Society on Thrombosis and Haemostasis, ISTH) a odborným garantom na Slovensku bola už tradične Slovenská spoločnosť pre hemostázu a trombózu (SSHT, prezident spoločnosti prof. MUDr. Peter Kubisz, DrSc.) Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) v spolupráci so Slovenskou angiologickou spoločnosťou (SAS, predsedníčka spoločnosti prof. MUDr. Viera Štvrtinová, CSc.) SLS. Záštitu nad podujatím prevzal dekan Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského (JLF UK), prof. MUDr. Ján Danko, CSc.

Jeden zo štyroch ľudí na celom svete zomiera na príčinu súvisiacu so vznikom trombózy. Tvorba krvnej zrazeniny je tak podkladom troch dominantných kardiovaskulárnych príčin úmrtia – infarktu myokardu, ischemickej cievnnej mozgovej príhody a venózneho tromboembolizmu (VTE). Keďže až 60 % prípadov VTE vznikne počas hospitalizácie, tento fenomén sa zaraďuje k preventabilným príčinám úmrtnosti v nemocničnom zariadení (1). Aj sedenie viac ako 90 minút denne zvyšuje riziko vzniku trombózy (2).

Z uvedeného je zrejmé, že trombóza síce predstavuje život ohrozujúci stav, no vďaka adekvátnym informáciám o jej základných charakteristikách je možné jej vzniku a dôsledkom zabrániť. Medzi hlavné varovné príznaky hlbokej žilovej trombózy (HVT) zaraďujeme predovšetkým opuch príslušnej končatiny, ktorý je najčastejším príznakom HVT. Opuch predchádza palpačná bolestivosť lýtky a jeho citlivosť na dotyk, prítomná takmer vždy pri HVT predkoleňa a dilatácia povrchových vén, zvýšená teplota kože postihnutej končatiny, vo všeobecnosti môže byť zvýšená telesná teplota, citlivosť a erytém (3, 4). Klinický obraz pľúcnej embólie (PE) je variabilný – od asymptomatického priebehu až po obraz smrteľne chorého pacienta (5). Zahŕňa nevyvetliteľnú dýchavičnosť a zrýchlené dýchanie, bolesť hrudníka, zhoršujúcu sa s hlbokým dýchaním, tachykardiu a závraty, prípadne kolapsový stav (1).

Obrázok 1. MUDr. Ivana Plameňová, PhD. v televíznom vysielaní TV Turiec

Obrázok 2. Prof. MUDr. Ján Staško, PhD. v televíznom vysielaní Jednotky RTVS

195. výročie narodenia profesora Rudolfa Virchowa sa tak opäť stalo príležitosťou upozorniť širokú verejnosť na príčiny a predovšetkým informovať o možnostiach prevencie VTE.

Už od 1. 10. 2016 boli v zdravotníckych strediskách vrátane polikliník a Univerzitnej nemocnice Martin, ako aj v centrálnej časti mesta rozmiestnené informačné tabule, plagáty, billboardy a cilyghty poukazujúce na blížiaci sa termín 3. SDT.

Okrem toho sa široká verejnosť mohla o 3. SDT informovať prostredníctvom článkov v časopise Zdravie, miestnych novinách MY Turčianske noviny a inzerentných novinách ECHO. 3. SDT bol zviditeľnený aj na internetových stránkach mesta Martin, spomínaných novín MY Turčianske noviny a samotnej SSHT, 3. SDT mal profil aj na Facebooku.

Na dvojdnový maratón udalostí upozornili rozhovory s odborníkmi v domácich médiách – o prípravách na 3. SDT v regionálnej miestnej televízii TV Turiec diskutovala spolu s organizátormi podujatia MUDr. Ivana Plameňová, PhD. (obrázok 1).

V diskusnej relácii Jednotky Rozhlasu a televízie Slovenska (RTVS) Dámsky klub, venovanej 3. SDT, dňa 11. 10. 2016 vystúpil a na otázky divákov odpovedal prof. MUDr. Ján Staško, PhD. (obrázok 2).

Obrázok 3. Informačné stánky v centre mesta Martin

Obrázok 4. Behom proti trombóze a Lucia Hrivnák Klocová

Počas obidvoch dní podujatia sa ľudia mali možnosť pýtať a diskutovať o témach týkajúcich sa problematiky trombózy v informačných stánkoch pri vstupe do Univerzitnej nemocnice Martin (UNM), v centre mesta, pred Slovenským komorným divadlom a v obchodnom centre Tulip (obrázok 3).

Potrebu pohybu ako pomerne ľahko dostupnej a jednoduchšej metódy prevencie vzniku trombózy podčiarkol rekreačný Beh proti trombóze so štartom pred Slovenským komorným divadlom v Martine, ktorý prišla podporiť aj olympijská reprezentantka Slovenska v behu na strednej trati Lucia Hrivnák Klocová a Miroslav Vanko, majster Slovenska v behu na strednej trati (obrázok 4).

Obrázok 5. Prednášajúci z centier hemostázy a trombózy v rámci odborného programu 3. SDT

Pohyb nielen vo forme behu, ale aj vytrvalostného cvičenia v telocvični bol predmetom ďalšej zo súčastí pestrého programu 3. SDT. Ľudia mali možnosť cvičiť v partnerských fitness centrách a zlepšiť svoju kondíciu na plavárni mesta Martin.

Podporiť 3. SDT mali ľudia možnosť aj tým, že deň s dátumom 13. 10. 2016 začali prechádzkou do práce v rámci aktivity Pešo do práce.

Následne boli pripravené prednášky na tému zdravého životného štýlu, ukážky cvičenia a návody zdravého stravovania s dôrazom na potrebu pravidelného pitného režimu, ktoré taktiež prispievajú k prevencii vzniku trombotických epizód. Nutnosť dodržiavať zdravý spôsob života podčiarkol aj rozhovor s pacientom, u ktorého bola diagnostikovaná trombotická epizóda.

Po tzv. Zdravom obede pripravenom vybranými reštauráciami sa všetci zúčastnení mali možnosť poradiť a konzultovať možnosti prevencie, diagnostiky a príznakov, ako aj liečby

trombózy s odborníkmi Národného centra hemostázy a trombózy (NCHT) v Martine.

Aktivity 3. SDT boli prezentované aj v médiách – MUDr. Igor Vico a MUDr. Lucia Stančiaková vystúpili s predstavením programu 3. SDT a s charakteristikou trombózy v rozhlasovom éteri, doc. MUDr. Mária Hulíková, CSc. v rannom vysielaní TV Markíza a správu o 3. SDT do regionálnych novín pripravil MUDr. Tomáš Šimurda.

Vyvrcholením pestrého programu bol odborný program určený pre lekárov a zdravotníckych pracovníkov (obrázok 5), ktorý sa konal v budove bývalého Národného domu Martin, ktorá je v súčasnosti sídlom Slovenského komorného divadla.

Rehabilitačná a ošetrovateľská starostlivosť pri trombóze boli témami pilotného bloku prednášok pre odbornú verejnosť.

V rámci hematologického bloku prezentácií prof. MUDr. Peter Kubisz, DrSc. po úvodnom príhovore všetkým účastníkom pripomenul

históriu vzniku heparínu, ktorý má dodnes nezanedbateľnú úlohu v antikoagulačnej profylaxii a liečbe VTE. MUDr. Juraj Sokol, PhD. sa vo svojej prednáške zameril na indikácie a ciele skríningu trombofilných stavov predisponujúcich ku vzniku trombózy. Povrchovej tromboflebitíde, úskaliam jej diagnostiky a liečby bola venovaná prednáška prof. MUDr. Viery Štvrtinovej, CSc. MUDr. Tomáš Šimurda upozornil na riziko vzniku trombózy aj u pacientov s krvávacím stavom, ktoré vzrastá najmä so stúpajúcim vekom. Prednáška doc. MUDr. Márie Hulíkovovej, CSc. poukázala na problematiku trombofilného stavu, ktorý sa zvyrazňuje počas tehotnosti. MUDr. Zuzana Jedináková, PhD. špecifikovala protrombotické riziko, aké pre pacienta predstavuje nádorové ochorenie. Syndróm lepiivých doštičiek je trombofilný stav, ktorý taktiež treba zviať do úvahy pri diferenciálnej diagnostike príčiny vzniku trombózy, čo potvrdila vo svojej prednáške MUDr. Lucia Stančiaková. Prof. MUDr. Ján Staško, PhD. charakterizoval perioperačný manažment profylaxie a liečby novými perorálnymi antikoagulanciami, na čo vo svojej prezentácii nadviazal MUDr. Tomáš Bolek a venoval sa využitiu NOAK v kardiologických indikáciách. MUDr. Matej Samoš, PhD. pokračoval v medziodborovej kardiologickej tematike, keď predstavil praktické využitie duálnej antiagregačnej liečby u pacientov s akútnym koronárnym syndrómom postupujúcich perkutánnu koronárnu intervenciu.

Na záver odborného programu prezident SSHT prof. MUDr. Peter Kubisz, DrSc. poďakoval prítomným za účasť a spoluprácu na organizácii 3. SDT a všetkým srdečne pozval na 4. SDT, ktorý sa uskutoční dňa 13. 10. 2017 opäť v Martine.

Literatúra

1. World Thrombosis Day – Campaign Materials for the Public [cit. 2013-11-11]. Dostupné na internete: <http://www.worldthrombosisday.org/campaign-materials/public/>
2. World Thrombosis Day 13 October [cit. 2013-11-11]. Dostupné na internete: <http://www.worldthrombosisday.org/>
3. Mazuch J, a spol. *Tromboembolická choroba venózneho pôvodu*. 1.vyd. Martin: Osveta, 2008, 251 s.
4. Marder VJ. editor. *Hemostasis and thrombosis: Basic Principles and Clinical Practice*. 6th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, Lippincott Williams & Wilkins 2013, 1566 s.
5. Štvrtinová V, editor. *Venózny tromboembolizmus: prevencia, diagnostika, liečba*. 2. prepracované a doplnené vyd. Bratislava: Herba, 2009, 240 s.

MUDr. Lucia Stančiaková

Národné centrum hemostázy a trombózy, Klinika hematológie a transfúziológie, Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine a Univerzitná nemocnica Martin
Kollárova 2, 036 59 Martin
stanciakova@jfmed.uniba.sk

